

Nr 474

Av fru Sundberg m. fl., om undervisning i miljövard vid skogs- och lantbruksskolorna.

(Lika lydande med motion nr 425 i Första kammaren)

Kravet på en förbättrad miljö ställs i de flesta länder. Den fortgående miljöförstörelsen har aktualiserat åtgärder inom många olika områden. 1970 är det europeiska naturvårdsåret. I vårt land har bildats en kommitté med uppgift att fästa uppmärksamheten på vikten av naturvård, och en riksomfattande kampanj planeras. I den nya läroplanen för grundskolan betonas kraftigt vikten av att eleverna blir medvetna om miljöproblemen och att de får en tillfredsställande undervisning inom olika miljövårdsområden. Inte minst betydelsefullt är det att de undervisas i naturvård och lär sig förstå de viktigaste ekologiska sambanden i vår natur.

I årets statsverksproposition meddelas att en särskild proposition om anslag till miljövårdsinformation kommer att läggas fram. De utbildningskurser i miljövard som anordnas t. ex. vid Lunds universitet har haft mångdubbelt fler sökande än vad som kunnat tagas emot. Överallt i dagens samhälle möter vi ökade krav på kunskap i miljövard. Det må gälla elever i grundskolan eller medlemmar i studieförbund, kommunalanställda eller ingenjörer vid industrier, medvetandet om den miljöförstörelsen som pågår har skapat ett behov av kunskap såväl om vad som verkligen händer som om vilka möjligheter vi har att förbättra miljön.

Samhällets resurser för att tillfredsställa detta ökade krav på utbildning inom ett speciellt område har inte vuxit i samma takt som efterfrågan. Lärarna har i många fall inte fått utbildning i miljövard. Grundskolans nya läroplan ställer stora krav på vidareutbildning av lärarna inom en rad olika områden, och det är orealistiskt att tro att en specialutbildning i miljövard av tillräcklig omfattning skulle kunna komma till stånd inom en kort tidrymd. För de kommunalanställda liksom för dem som handhar miljövårdsfrågor i produktionen är utbildningsmöjligheterna starkt begränsade. Allmänhetens ökade intresse för miljövard har medfört att behovet av frivillig undervisning inom detta område ökat.

Hittills har undervisning i miljövard huvudsakligen bedrivits vid jord- och skogsbrukets undervisningsanstalter. Sedan decennier tillbaka har dessa näringars forskningsanstalter sysslat med grundläggande och tillämpad forskning rörande de ekologiska sammanhangen. Dessa näringar har också

ett utbyggt starkt sammanhängande informationsnät både genom sin landsomfattande regionala administration (i form av lantbruksnämnder och skogsvårdsstyrelser) och genom sina högre och lägre utbildningsanstalter fördelade över hela landet. Strukturförändringen inom jord- och skogsbruket har givetvis fått följderna för dessa utbildningsanstalter. Sålunda kommer en del av dessa enligt vad som framgår av årets statsverksproposition att upphöra med sin verksamhet.

Genom beslut den 25 april 1969 uppdrog Kungl. Maj:t åt organisationskommittén för behandling av vissa frågor rörande jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnäringens skolor (organisationskommittén JST) att lägga fram förslag rörande den närmare organisationen, utbildningens utformning och resursbehovet vid skogsinstituten. Enligt detta förslag kommer statens skogsinstitut att ersätta de nuvarande skogsskolorna. Instituterna blir förlagda till Sollefteå och Värnamo. Verksamheten vid skogsskolorna kommer att avvecklas i oktober 1970.

Organisationskommittén JST har haft att enligt direktiven begränsa sig till frågor som rör den rent interna utbildningen. Man har följaktligen icke haft möjlighet att undersöka den kommande användningen av de utbildningsresurser som finns vid våra skogsskolor. Dessa resurser måste ses i relation till de ovannämnda ökade anspråken på en utökad miljövårdsutbildning. Det borde vara självklart, att den informations- och utbildningsapparat, som här redan finns, i framtiden utnyttjas för att tillgodose dessa krav. Ett utökat ansvar bör också läggas på de naturanknutna näringarna. Sålunda måste de möta samhällets krav på mark för andra ändamål än de för näringarna hävdvunna och informera inte bara egna intressenter utan också vida grupper inom samhället om de egna forskningsresultaten beträffande grundläggande miljöfaktorer. Undervisningsanstalterna bör kunna utnyttjas för undervisning i en vidare ram än den utbildningen inom jord och skogsbruk ställer.

Stora investeringar är där redan gjorda i form av lärarkrafter, lokaler, undervisningsmaterial och fasta utbildningsanordningar, vilka kan tagas i bruk bl. a. för vidareutbildning av lärare och för utbildning av kursledare i samband med naturvårdskampanjen.

Allt fler kommuner och industrier gör nyinvesteringar i miljövårdande syfte. Dessa anläggningar måste skötas av välutbildad personal som är medveten om de processer som äger rum i reningsanläggningar av olika slag. För denna personal saknas i dag ofta möjligheter till adekvat utbildning, och skogsskolorna skulle kunna utöka sin miljövårdande verksamhet till att omfatta utbildning också inom dessa fält. Inte minst skulle skolorna genom sin lokalutformning också kunna tjänstgöra som kursgårdar. Undervisningsmaterial finns liksom fasta utbildningsanordningar omfattande provtyper och fältvandningsleder för olika studieobjekt. Undervisning skulle också utan svårighet kunna meddelas i växtskyddsmedels och gödselmedels

verkningar och biverkningar, vilt- och fiskevård liksom i växtsamhälle-
nas utveckling. Dessutom torde alla skogs- och lantbruksskolor ha möjlighet
till specialundervisning inom områden som aktualiseras genom skolans
geografiska belägenhet.

Vi anser att befintliga skolor inom skogs- och jordbruk bör kunna ut-
nyttjas för miljövårdsundervisning och därigenom utgöra undervisnings-
centrum i olika naturvårdsområden. Enligt vår mening bör skogsskolorna
i Älvsbyn, Bispgården och Bjurfors kunna utnyttjas så snart de pågående
kurserna avslutats i oktober detta år.

Med stöd av vad ovan anförts hemställles,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa
om utredning i syfte att undersöka möjligheterna att be-
driva undervisning i miljövård vid skogs- och lantbruks-
skolorna, varvid särskilt bör beaktas kravet på att utbild-
ningsresurserna hos befintliga skogsskolor utnyttjas i detta
syfte.

Stockholm den 27 januari 1970

Ingrid Sundberg (m) Eric Krönmark (m) Carl Eric Hedin (m)
